

אוריינות בריאותית דיגיטלית ושימוש מדווח במשאבי בריאות דיגיטליים בקרב מבוגרים בני 60+

פרופ' דיאן ליון, פרופ' אפרת נטר, ד"ר סיגל מזור, אסתר אליהו, גל בורשטיין, פרופ' אורנה בראון אפל

רקע:

בריאות דיגיטלית מוגדרת כשימוש כללי בטכנולוגיות מידע ותקשורת (ICT) לצורכי בריאות. מוכר הקשר בין שימוש מושכל במשאבי בריאות דיגיטליים, משולבים במערכות הבריאות, לבין לשיפור בתוצאות בריאותיות. מחקרים בנושא אוריינות בריאותית דיגיטלית (DHL) מראים כי מבוגרים משתמשים בכלים דיגיטליים לצורכי בריאות, באופן שונה מצעירים. התמקדות בצורכי אוכלוסייה זו חיונית, נוכח הגידול הצפוי בהיקפה בעשורים הקרובים. בשיתוף עם חוקרים מטיוואן פותח ונבחן מודל מקיף המתאר את המורכבות של הגורמים המשפיעים על אוריינות בריאות דיגיטלית (DHL) בקרב בני 60+ בישראל.

מטרת על:

למדוד ולאפיין את האוריינות הבריאותית הדיגיטלית (DHL) בקרב בני 60+, ולבחון את הקשר עם שימוש מדווח במשאבי בריאות דיגיטליים, לצורך זיהוי קבוצות בסיכון וקידום התערבויות אפקטיביות.

שיטות:

נערך סקר טלפוני בשנת 2024 בקרב מדגם רב-תרבותי של 600 מבטחי שירותי בריאות כללית בני 60+, מרובד לפי גיל. נעשה שימוש במדדים בין-לאומיים שתוקפו בעבר בישראל בקרב אוכלוסייה כללית - HLS19-DIGI למדידת DHL ו-HLS-Q12 למדידת אוריינות בריאותית כללית (GHL). חסמים לשימוש במשאבים דיגיטליים הוערכו באמצעות מדד בן 10 פריטים. השימוש המדווח נאסף יחד עם השימוש בפועל בשנים 2019-2024.

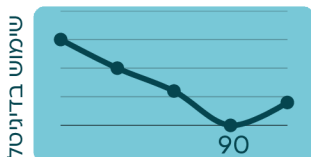

פרופיל דמוגרפי:

תוצאות:

נמצאו מספר קשרים מובהקים (P<.000):

רמת DHL נמצאה גבוהה יותר בקרב תושבי אזורים עירוניים בהשוואה לאזורים כפריים או מרוחקים מאזורים עירוניים.

נצפתה ירידה בשימוש בשירותים דיגיטליים עם העלייה בגיל, לצד עלייה קלה בקרב בני 90+, כנראה בשל סיוע של מטפלים או בני משפחה.

החסם המרכזי לשימוש בכלים דיגיטליים למטרות בריאות היה חשש לאבטחת מידע אישי.

השלכות:

ממצאי המחקר מצביעים על קבוצות באוכלוסייה המבוגרת הזקוקות במיוחד לתמיכה ולתוכניות התערבות לצמצום פערים. כמו כן מודגש הצורך בהתאמת שירותי הבריאות הדיגיטליים לרמות ה-DHL, לצד קידום העצמת מבוגרים למיצוי הפוטנציאל הבריאותי. חשוב לקדם את אימוץ המודל של אוריינות בריאותית אירגונית במערכת הבריאות - Organizational Health Literacy, באמצעותו ניתן יהיה לענות על הצרכים שהתגלו במחקר.